

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Projekt školy v přírodě pro 1. stupeň ZŠ

**Project of school trips for the first degree of primary
school**

Tereza Dvořáková, Dis.

Vedoucí práce: PhDr. Daniela Nováková

Studijní program: Vychovatelství

Studijní obor: Vychovatelství

2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Projekt školy v přírodě pro 1. stupeň ZŠ vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Podpis

Touto cestou děkuji své vedoucí bakalářské práce PhDr. Daniele Novákové za připomínky, podněty, zájem a čas, který mi věnovala při zpracování bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce byla vytvořena jako kompletní projekt školy v přírodě pro vyučující a budoucí vyučující na prvním stupni základní školy. Projekt by jim měl pomoci při přípravě a plánování školy v přírodě.

Práce je rozdělena na dvě hlavní kapitoly - teoretickou a praktickou. Teoretická kapitola je věnována historii a významu školy v přírodě, právním předpisům, které je nutné znát a dodržovat je. Dále jsou zde shrnuty podmínky účasti žáků na škole v přírodě, požadavky na ubytování a stravování, organizace školy v přírodě a charakteristika projektového vyučování.

V praktické části je příprava pěti denní školy v přírodě, která zahrnuje konkrétní informace pro školu v přírodě, záměr a cíl školy v přírodě. Každý den školy v přírodě byl zpracován do jednotlivých tematických vycházek, které mají svůj cíl a záměr.

Součástí příloh jsou jednak vzory potřebných formulářů a potvrzení, doporučený obsah lékárničky, seznam věcí pro žáky na školu v přírodě, povinnosti před výjezdem na školu v přírodě a také pracovní listy.

Klíčová slova

Škola v přírodě, hra, projekt, spolupráce, požadavky

Annotation

This thesis was created as a complete project for teachers and future teachers in primary schools. The project should help them in preparing and planning for school trips.

The work is divided into two main chapters - theoretical and practical. The theoretical chapter is devoted to the history and significance of schools, legislation that is necessary to know and compliance with it. It also summarizes the conditions of participation of pupils at the school in nature, demands for accommodation and meals, school organization in nature and characteristics of project teaching.

In the practical part is the preparation of five-day school trips, which includes specific information for schools regarding the aims and plans of school trips. Every day school trips was processed into thematic walks, which have their goal and intention.

The appendixes are: Necessary forms and the recommendation for the contents of first aid and medicine; a list of things for students to take to school in nature; duties before leaving for school in nature; worksheets.

Keywords

School trips, play, project, collaboratio, requirment

Obsah

1	Úvod	7
2	Teoretická část.....	9
2.1	Historie a současnost škol v přírodě	9
2.2	Škola v přírodě a její význam	10
2.3	Právní předpisy	11
2.4	Podmínky účasti žáků na škole v přírodě	12
2.5	Požadavky na ubytování a stravování.....	13
2.6	Denní režim.....	15
2.7	Projektové vyučování	16
2.7.1	Definice projektového vyučování	16
2.7.2	Typy projektů	18
3	Praktická část.....	20
3.1	Projekt školy v přírodě.....	20
3.1.1	1. den	21
3.1.2	2. den	22
3.1.3	3. den	28
3.1.4	4. den	32
3.1.5	5. den	35
4	Závěr.....	36
5	Použitá literatura a další zdroje informací.....	37
6	Seznam příloh.....	39

1 Úvod

V dnešní době jsou žáci zejména na prvním stupni velmi hraví a temperamentní. Jejich hlavním a přirozenou potřebou v tomto věku je pohyb. Dnes je všeobecně známo, že díky rozkvětu techniky, žáci ztrácí zájem o pohyb a nejvíce času tráví doma u počítače, televize, xboxu nebo playstationu.

Bohužel ani ve škole nemají dostatek pohybových aktivit, neboť dvě hodiny TV dostatečně nekompensují nedostatek pohybu, což značně ovlivní zdravotní stav dětí.

Kladný vztah žáků k pohybu je potřeba pěstovat od útlého dětství. V pohybu bychom měli žáky podporovat a ukázat jim, že pohyb je nejen námaha, ale také zábava, radost a poznají nové kamarády.

Škola se snaží vést žáky ke zdravému a správnému životnímu stylu, což si nelze představit bez kladného vztahu k pohybovým činnostem. Čím a jak můžeme děti odvést od televize a počítače?

Velmi rozšířenou formou jak žákům umožnit prožít radost z pohybu, je právě i škola v přírodě – ozdravný pobyt. Když jsem přemýšlela, jaké téma své absolventské práce si mám vybrat, věděla jsem, že by mělo jít o téma, které využiji v mé budoucí pedagogické praxi. Několikrát jsem se zúčastnila školy v přírodě jako vychovatelka. Starala jsem se o programovou náplň volného času žáků. Musela jsem se seznámit s platnými právními předpisy a podílela jsem se na přípravě a organizaci celé školy v přírodě. I když všechny školy, které školy v přírodě pořádají, neorganizovaly školu v přírodě poprvé, potýkají se učitelky s několika problémy.

Velmi náročné pro nás bylo naplánovat program a připravit si hry a aktivity do každého počasí, které by jednak rozvíjely pohybové dovednosti žáků jednak, ve kterých by prožili zábavu, a hry žáky zaujaly. Obvykle se školy v přírodě pořádají na přelomu jarních a letních měsíců. Den je dlouhý a teplý, tak je spousta času na hry a sportovní vyžití.

Hlavním cílem mé bakalářské práce je vytvořit projekt školy v přírodě, určený nejen mě, ale i dalším studentům učitelství a pedagogům, kteří vyučují zejména na 1. stupni ZŠ.

Úkolem je shrnout nejdůležitější organizační pokyny a předpisy pro správné a dobré fungování škol v přírodě. Organizace a program školy v přírodě včetně činností a aktivit vhodných pro výchovu, výuku a k náplni volného času žáků.

2 Teoretická část

2.1 Historie a současnost škol v přírodě

První školy v přírodě u nás začaly vznikat již za první republiky.¹ Školství bylo ve velké míře inspirováno zahraničními školními systémy. Významnou osobností, pro rozšíření škol v přírodě byl olomoucký ředitel F. Hrušák. Ten celou školu přemístil na jeden celý měsíc do provizorní budovy na kraji lesa. Hlavním úkolem těchto škol v přírodě bylo cvičení, koupání, různé hry a částečně i učení. V 60. – 80. letech minulého století se realizovaly ozdravné pobyty zejména pro žáky z oblastí Ostravska, Sokolovska, Mostecká, Prahy a dalších velkých měst. V této době se také stavěly velké komplexy budov, které pojaly svou kapacitou až několik stovek žáků. Z velké části financoval školy v přírodě stát, rodiče platili jen minimální částku, která byla 105 Kč.² Celá škola v přírodě trvala tři týdny. Žáci z problémových oblastí jezdili jedenkrát ročně, ostatní jednou během celé povinné školní docházky.

V posledních letech se stále zhoršuje životní prostředí a to se odvíjí na zdravotním stavu populace. Přibývá alergiků hlavně mezi dětmi, snižuje se imunita, děti jsou více náchylné k nemocím. Životní prostředí můžeme ovlivnit jen velmi málo. Ale naštěstí jsou místa, jejichž životní prostředí je čisté, není hlučné, není tam smog a další nejrůznější škodliviny. A právě takováta místa jsou nevhodnější pro pořádání zotavovacích akcí, mezi které se počítají také školy v přírodě. Nynější školy v přírodě platí rodiče v plné výši.

¹ LEDVINKA, T. Škola v přírodě. Moderní vyučování. Praha: Portál, 1998. s. 4

² LEDVINKA, T. Škola v přírodě. Moderní vyučování. Praha: Portál, 1998. s. 4

2.2 Škola v přírodě a její význam

Škola v přírodě je tradiční forma výuky a výchovného působení školy na žáky. Školy v přírodě byly dříve hlavně jako ozdravné akce pro zotavení žáků z míst se zhoršenými podmínkami životního prostředí. Mají tři hlavní významy – zdravotní, výchovně vzdělávací a sociální:

Význam zdravotní a rekreační – velkou část dne jsou žáci na čerstvém vzduchu, což zvyšuje jejich tělesnou zdatnost. Ve zdravém prostředí se otužují a upevňují správné hygienické návyky. Důležitý je také odpočinek od stereotypu školních dní, odpoutání se od denních starostí, rodinných problémů a prožijí mnoho nových zážitků se spolužáky.

Význam vzdělávací a výchovný – žáci poznávají nové prostředí, nová místa, přírodu a s ní ekosystémy a organismy, které v ní žijí, přírodu více vnímají. Vlivem aktivit a různorodých činností rozvíjíme tvořivost, podporujeme samostatnost žáků, učí se vzájemně si pomoci a být k sobě tolerantní. Pobyt pomáhá i při vytváření a rozvíjení vztahů mezi učitelem a žákem navzájem, lépe se začleňují i problémoví žáci do třídního kolektivu. Učitelům umožňuje žáky lépe poznat, jak jedince, tak celý kolektiv.

Význam sociální – nenahraditelná příležitost pro budování sociální soudržnosti třídního kolektivu. Žáci mají příležitost se sblížit se svými spolužáky a třídním učitelem, naučí se lépe spolupracovat a vytvářejí se zde základy dlouholetých kamarádství. Jedná se zde o význam samostatnosti a zároveň sociální síly třídního společenství a jednotlivců. Proto je velmi důležité, aby na školu v přírodě jela celá třída.

Aby byly naplněny všechny tyto významy školy v přírodě, je nutné si uvědomit, že pro děti je důležité zabezpečit odpovídající prostředí, které jim pomůže překonat stresové situace, které může u většiny vzniknout při delším odloučení od rodiny. Škola v přírodě je tedy zařízení, které vedle vyučování a výchovy pečuje o upevnění zdraví a fyzické zdatnosti dětí.³

³ VOBOŘILOVÁ, H.: Na pomoc mateřským školám při organizaci škol v přírodě. Praha: Pedagogický ústav, 1984. s. 2.

2.3 Právní předpisy

Nejdříve se musíme seznámit s právními předpisy pro pořádání škol v přírodě. V roce 2005 došlo ve školství k několika legislativním změnám. Jednou z nich je zrušení vyhlášky MŠMT ČR č. 303/1996 Sb., která se zabývala pobytem a stravováním žáků na škole v přírodě. Byla nahrazena vyhláškou č. 224/2005 Sb. V současné době tedy neexistuje žádná vyhláška, která by se zabývala otázkou škol v přírodě komplexně.

Podmínky pro řízení, organizaci a pobyt žáků na škole v přírodě – zotavovací akce upravují některé vyhlášky a paragrafy těchto zákonů:

- *Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon),*
- *Zákon 471/2005 Sb., o ochraně veřejného zdraví,*
- *Vyhláška MŠMT ČR č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky,*
- *Vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti,*
- *Vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR č. 148/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti,*
- *Vyhláška MŠMT ČR č. 107/2005 Sb., o školním stravování,*
- *Vyhláška MŠMT ČR č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů,*
- *Vyhláška MŠMT ČR č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních,*
- *Vyhláška MZ č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých,*
- *Metodický pokyn dne 22. prosince 2005 Č.j.: 37 014/2005-25 k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy⁴*

⁴ www.wiki.rvp.cz

2.4 Podmínky účasti žáků na škole v přírodě

Podle §8 až 11 zákona 471/2005 Sb., může základní škola vyslat na školu v přírodě pouze žáky, kteří jsou zdravotně způsobilí k účasti na ní. Dále pokud se podrobilo stanoveným očkováním, nebo má doklad, že je proti nákaze imunní, nebo že se nemůže očkování zúčastnit pro trvalou kontraindikaci.⁵ Žáci nesmí jevit žádné známky akutního onemocnění (průjem, horečky, zvracení ...). A ve 14 kalendářních dnech před odjezdem nepřišlo do styku s osobou nemocnou infekčním onemocněním nebo podezřelou z nákazy, není mu nařízeno karanténní opatření.

Zdravotní způsobilost žáka pro pobyt na škole v přírodě posuzuje jeho praktický lékař. Lékař v posudku taky uvede, jestli se žák také podrobil stanoveným, pravidelným očkováním, nebo od něho dostane doklad, že je proti nákaze imunní nebo, že se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.

Zákonný zástupce žáka písemně potvrdí a odevzdá škole tzv. prohlášení o bezinfekčnosti (viz příloha 1), které nesmí být starší než jeden den, a posudek lékaře o zdravotní způsobilosti žáka (viz příloha 2).

⁵ www.wiki.rvp.cz

2.5 Požadavky na ubytování a stravování

Požadavky na ubytování a stravování upravuje vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 106/2001 Sb., – hygienické požadavky na umístění, prostorové podmínky, ubytování, osvětlení, vybavení a úklid, zásobování vodou, odstraňování odpadků a splaškových vod, stravování a režim dne na školách v přírodě.⁶

Ubytování na škole v přírodě musí být ve zdraví - prospěšném prostředí, což je mimo území, kde by mohlo být znečištěné ovzduší nad stanovené limity, je zde také důležité dodržování míry hluchnosti. Objekt by neměl být uprostřed zástavby, v blízkém sousedství rušných silnic, nádraží a musí k němu být příjezdová cesta.

Je dobré navštívit objekt, prohlédnout si ho předem a předem také dohodnout nejdůležitější věci. Zeptat se na reference o tomto objektu jiných škol, které tam již byly.

Žáky ubytováváme podle pohlaví a pedagogický dozor musí být v blízkosti žáků.

Zdravotník bydlí v těsné blízkosti ošetrovny nebo pacientů.

Plocha připadající na jedno dítě musí být nejméně 2,5 m².⁷

Místnosti v budovách musí být suché, s dobrým osvětlením a větráním.

Palandy mohou využívat jen žáci starší 10 let.⁸ Horní lůžko palandy musí být bezpečně přístupné, musí mít zábranu proti pádu a nepropustnou podložku pod matrací.

Ložní prádlo se mění před použitím lůžka jiným žákem a pak po znečištění. Při výskytu infekčního onemocnění může s ložním prádlem manipulovat pouze zdravotník. Čisté a použité ložní prádlo je nutné, aby bylo skladováno zvlášť. Denně se provádí úklid a mohou se ho zúčastnit i žáci, ale úklid záchodů provádět nesmějí.

⁶ www.crdm.cz

⁷ www.crdm.cz

⁸ www.crdm.cz

Před zahájením školy v přírodě, mezi jejími jednotlivými etapami a po ukončení musí být proveden úklid ve všech prostorách včetně pozemku.

Záchody a umývárny používají žáci podle pohlaví. Na 30 dětí musí být nejméně jedna sprcha.⁹ Koupání nebo sprchování žáků v teplé vodě musí být zajištěno alespoň jednou za týden. Pokud zdravotní stav žáků dovoluje, tak lze v krajním případě nahradit použitím sauny. V umýárně musí být na 5 žáků jedno umyvadlo s tekoucí vodou.¹⁰ Na 20 žáků musí být dva záchody a v blízkosti jich musí být umyvadlo s tekoucí vodou.¹¹

Venkovní hrací plocha má také svá pravidla. Provozovatel je povinen hlídat písek užívaný ke hrám žáků v pískovištích, aby nebyl mikrobiálně, chemicky a parazitárně znečištěn nad hygienické limity dle vyhlášky. Režim údržby a způsob zajištění stanovených hygienických limitů tohoto venkovního zařízení uvede provozovatel v provozním řádu. Účastníci musí tento vnitřní řád dodržovat.

Ošetřovna a izolace musí být v samostatných místnostech a vybavena umyvadlem s tekoucí pitnou vodou, možností topení, používání teplé vody a musí mít svůj záchod. Izolace ani ošetřovna nesmí mít patrová lůžka a nesmějí se používat k jiným účelům. Na 30 žáků se zřizuje jedno lůžko.¹² K lékům a zdravotnické dokumentaci účastníků nesmí být volný přístup pro žáky ani pro jiné nepovolané osoby.

Podle vyhlášky č. 106/2001 Sb., musí být pro žáky zajištěna snídaně, přesnídávka, oběd, svačina a večeře.¹³ Při činnostech mimo areál školy v přírodě se může spojit snídaně s přesnídávkou a oběd se svačinou. Snídaně musí obsahovat teplý nápoj a jedno z hlavních jídel musí být teplé.

Nápoje musí být uchovávány v zakrytých nádobách s výpustným kohoutem nebo se mohou rozlévat přímo z originálních balení. Pití musí být k dispozici po celý den.

Strava pro žáky by měla odpovídat jejich věku. Na sestavování jídelního lístku se podílí zdravotník.

⁹ www.crdm.cz

¹⁰ www.crdm.cz

¹¹ www.crdm.cz

¹² www.crdm.cz

¹³ www.crdm.cz

Na škole v přírodě nelze podávat tyto potraviny - mléko a mléčné výrobky z mlékárensky neošetřeného mléka, tepelně neopracovaná vejce a výrobky z nich, tepelně neopracované masné výrobky, majonéza vlastní výroby a výrobky z ní, zmrzlina vlastní výroby.

2.6 Denní režim

Vytvoření denního režimu na školu v přírodě je velmi důležité pro fyzickou i psychickou pohodu žáků. Žáci nesmějí být přetěžováni, ale měli bychom v nich vytvořit radost ze sportování. Velice důležité je správně vyvážit činnosti s odpočinkem. Čím víc pohybu, tím víc odpočinku.

Za odpočinek považujeme jednak spánek, dále každé přerušení vykonávané činnosti a přechod k jiné aktivitě. Ale také vhodná pohybová činnost, která se snaží o odstranění duševní únavy.

Čím jsou žáci mladší, tím více potřebují odpočinku, tzn. střídání práce a odpočinku je závislé hlavně na věku žáků a jejich schopnostech.

Pedagogové a dozorující osoby mají průběžně kontrolovat oblečení, obuv a lůžkoviny žáků, aby nedocházelo k prochladnutí nebo přehřátí žáků.

Při plánování činností v průběhu dne vycházíme především z potřeb žáků -psychický a fyzický stav. Při soustavné fyzické zátěži žáků v prvních 2 dnech školy v přírodě, musí být třetí den vyhrazen odpočinku. Základní denní činnosti, jako je probuzení, snídane, obědy, večere či večerka by měli být opakovány v pravidelné denní době.

Když sestavujeme denní režim, musíme se zaměřit i na místní podmínky zařízení školy v přírodě a musíme se jim přizpůsobit (čas výdeje jídel). Se změnou denního režimu musíme počítat také, jestliže plánujeme celodenní výlet nebo bojovku.

2.7 Projektové vyučování

2.7.1 Definice projektového vyučování

Co je to vlastně projektové vyučování? Tento pojem nelze jednoznačně vymezit, má totiž mnoho definic. Každý autor zdůrazňuje jiné znaky projektového vyučování.

- *Projekt jest určité a jasně navržený úkol, který můžeme předložit žákovi tak, aby se mu zdál životně důležitý tím, že se blíží skutečné činnosti lidí v životě. (William Heard Kilpatrick)¹⁴*
- *Výrazu projektová metoda lze užít o učení tehdy, když individuum či skupina pojme záměr, jehož uskutečnění navozuje na změny v jeho (jejich) vědění, zvycích či vztazích. (J. F. Hosic)¹⁵*
- *Projektová metoda oživuje každou vědomost, kterou vyvolává. Při této metodě neshrnuje učitel nejprve vědomosti a nehledá teprve potom, jak jich užití: počíná užitím a shledává vědomosti. (J. Adams)¹⁶*
- *Projekt je účelně organizovaný souhrn myšlenek, seskupených kolem důležitého střediska praktického vědění, směřující k určitému cíli. (R. Žanta)¹⁷*
- *Projektová metoda umožňuje takovou organizaci učiva, při které žák prochází činnostmi, uspořádanými tak účelně, aby daly vyniknout nějaké jednotící myšlence anebo aby umožnily provedení plánu, hospodářsky nebo kulturně významného a pro žáky životního. (V. Příhoda)¹⁸*

¹⁴ COUFALOVÁ, J. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy. Praha: Fortuna, 2006. s. 10.

¹⁵ COUFALOVÁ, J. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy. Praha: Fortuna, 2006. s. 10.

¹⁶ COUFALOVÁ, J. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy. Praha: Fortuna, 2006. s. 10.

¹⁷ COUFALOVÁ, J. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy. Praha: Fortuna, 2006. s. 10.

¹⁸ COUFALOVÁ, J. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy. Praha: Fortuna, 2006. s. 10.

Při odpovědi na otázku, co je to vlastně projekt, musíme myslet na vztah žáka k této činnosti, na jeho podíl, který na činnosti má a odpovědnosti žáka. Nesmíme zaměňovat projekt s integrovaným tematickým vyučováním jak je tomu často v dnešních školách.

Jana Coufalová ve své knize shrnula základní rysy, které by projekt měl mít takto:

a) Projekt vychází z potřeb zájmu dítěte. Umožňuje uspokojit jeho potřebu získávat nové zkušenosti, být odpovědný za svou činnost.

b) Projekt vychází z konkrétní a aktuální situace. Neomezuje se na prostor školy, ale mohou se do něho zapojit i rodiče a širší okolí.

c) Projekt je interdisciplinární.

d) Projekt je především podnikem žáka.

e) Práce žáků v projektu přinese konkrétní produkt. Pokud je to možné, je průběh a výsledek zdokumentován. Vznikne výstup, kterým se účastníci projektu prezentují ve škole nebo mimo školu.

f) Projekt se zpravidla uskutečňuje ve skupině. Sociální psychologie druhé poloviny minulého století prokázala, že učení ve skupině je významné nejen pro rozvoj osobnosti žáka, ale zvyšuje i efektivitu procesu učení.

g) Projekt spojuje školu s širším okolím. Umožňuje začlenění školy do života obce nebo širší společnosti.¹⁹

¹⁹ COUFALOVÁ, J. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy. Praha: Fortuna, 2006. s. 11

2.7.2 Typy projektů

Projekty jsou rozděleny podle různých kritérií, dle kterých se musíme řídit před přípravou projektu. Projekty dělíme dle Jany Coufalové takto:

a) Podle účelu

- U tohoto typu projektu je třeba promyslet, co je jeho hlavním cílem. Ať už se jedná o nové poznatky, dovednosti či uplatnění stávajících dovedností ovšem v nových situacích.²⁰

b) Podle organizace

- Tento typ projektu úzce souvisí se vztahem k učivu a jednotlivým předmětům. Lze ale také uplatnit ho i mimo vyučování. Je také možné pojmout výuku projektovou metodou propojenou všemi předměty. Jedná se, ale o velice náročnou organizaci.²¹

c) Podle délky trvání

- Zde můžeme projekty rozdělit na krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé. Nejprve se využívá metoda krátkodobá (jedná se například o jedno dopoledne). Postupně se můžeme připravovat na projekty trvající týdny či měsíce. Dlouhodobé projekty mohou být dokonce celoroční.²²

d) Podle místa konání

- Projekt může probíhat v prostorách školy, ale nejčastějším místem k realizaci projektů bývá pobyt na škole v přírodě. U tohoto typu je velkou výhodou spojení školy s životní realitou – navození situace, kdy je důležitá spolupráce ať už mezi žáky či spolupráce s dalšími institucemi.²³

e) Podle počtu zapojených žáků

²⁰ COUFALOVÁ, J. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy. Praha: Fortuna, 2006. s. 11

²¹ COUFALOVÁ, J. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy. Praha: Fortuna, 2006. s. 11

²² COUFALOVÁ, J. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy. Praha: Fortuna, 2006. s. 11

²³ COUFALOVÁ, J. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy. Praha: Fortuna, 2006. s. 12

- U tohoto typu projektu je počet účastníků rozmanitý. Nejčastěji se na prvním stupni učitel snaží vytvořit projekty pro celou třídu. Je zde ale možnost vytvářet projekty i pro menší počet žáků (dvojice či trojice).²⁴

²⁴ COUFALOVÁ, J. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy. Praha: Fortuna, 2006. s. 12

3 Praktická část

3.1 Projekt školy v přírodě

Název projektu: Po stopách barona Ringhofferera

Cíl: Prohlédnout si, poznat a projít si místa, kde se dříve pohyboval baron Ringhoffer. Seznámit se nejen s jeho historií, ale i s historií obce Kamenice u Prahy. Naučit se samostatnosti, vycházet s ostatními, spolupráce, řešení problémových situací.

Doba trvání: 5 dní

Věková kategorie: 4. Třída (10 let)

Počet žáků: 20

Organizační forma vyučování: Vycházka, exkurze, orientační běh, skupinová práce, kooperace, spolupráce

Vyučovací metody: výklad, vyprávění, vysvětlování, diskuse, pozorování, předvádění, spolupráce, kooperace, řešení kritických situací

Shrnutí: Shrnutí jednotlivých dní, jaké máte zážitky? Reflexe jednotlivých dní, ale i celé školy v přírodě.

Zhodnocení: Co vás nejvíce zaujalo? Co se vám nejvíce líbilo? Co nového jste se dozvěděli? Pochvala žákům za práci a chování. Zhodnocení celé školy v přírodě. Bylo dosaženo našeho cíle?

3.1.1 1. den

8:00 – sraz před školou

8:30 – odjezd od školy sjednaným autobusem

11:00 – příjezd do hotelu Valnovka

11:00 – 12:00 – ubytování

12:30 – oběd

13:00 – 14:00 – polední klid

14:00 – 14:30 – základní informace o pobytu na škole v přírodě, poučení o chování a bezpečnosti dětí během školy v přírodě

14:30 – **Cíl:** Seznámení dětí s názvem pobytu školy v přírodě a vytvoření týmových vlajek

Motivace: Indicie pro zjištění názvu školy v přírodě

14:45 – 15:30 – **Úkol číslo 1:** Děti hledají papírky s názvy – Pivovar, baron Ringhoffer, Strojmetal, kostel sv. Martina, zámek Štířín, Ringhofferova hrobka, přírodní park Velké Popovice – sami se pokusí přijít na to, jaké téma nás bude celou školou v přírodě provázet

15:30 – svačina

16:00 – 17:00 – **Úkol číslo 2:** Každá skupina si vytvoří vlastní týmovou vlajku a vymyslí svůj název skupiny

17:00 – 18:00 – volné činnosti

18:00 – večeře

19:00 – zhodnocení celého dne, vystavení vlajek

19:30 – 21:00 – kolektivní hry, volná činnost

21:00 – 21:30 - hygiena

21:30- večerka

3.1.2 2. den

7:30 – budíček

8:00 – snídane

9:00 – zahájení celodenního výletu

Trasa: Velké Popovice – První stopa barona Ringhofferera

Velké Popovice – Pivovar – Zámek Štířín – Golfové hřiště ve Štířínském parku
(prohlídka s výkladem – pan Pyšna)

Mapa – Velké Popovice a Štířín

Popis trasy: Od hotelu Valnovka, půjdeme lesem 1 km do Kamenice, odkud nám pojede autobus 461 do nedalekých Velkých Popovic. Od zastávky autobusu dojdeme k pivovaru ve Velkých Popovicích. Zde budou mít děti prohlídku s výkladem o historii Velkých Popovic či výrobě piva. Děti si během výkladu zaznamenávají důležité informace, které budou potřebovat k vyplnění karty. Po prohlídce se vydáme na zastávku Velké Popovice a dojedeme do Štířína, kde si společně projdeme Štířínský zámek a následně i golfové hřiště, kde nám pan Pyšna řekne základní informace o historii zámku Štířín i golfovém hřišti. Zde si děti budou zaznamenávat informace k vyplnění karty. Poté se přesuneme s dětmi do zámeckého parku, kde budou pro žáky připravená jednotlivá stanoviště. Do svých karet budou zaznamenávat správné odpovědi na otázky o historii Velkých Popovic a Štířína. Po dokončení trasy se přesune na autobusovou zastávku a vydáme se do hotelu Valnovka.

Doba trvání: celodenní výlet

Téma: První stopa barona Ringhofferova – Velké popovice a Zámek Štířín

Cíl a úkol: Projít a seznámit se s historií Velkých Popovic. Navštívit zde pivovar a zjistit, jak se vyrábí pivo. Prohlédnout si zámek Štířín, seznámit se s jeho historií. Podívat se na golfové hřiště ve Štířínském parku.

Počet učitelů: 2

Pomůcky: tužka, pero, guma, papír

Potřeby a oblečení: Batoh, pití, svačina, balíček s obědem; sportovní obuv a sportovní oblečení.

Úkol pro žáky: 1. Projít vyznačenou trasu

2. Na stanovištích najít papírek s otázkou

3. Vyhledat správnou odpověď ve svých poznámkách

4. Zapsat správnou odpověď do pracovní karty (viz Příloha 6)

Forma práce: ve dvojicích, trojicích

Označení trasy a úkolů: trasa – modrý fáborek, úkol – červený fáborek

Organizace vycházky:

1. Sraz před budovou v 9 hodin
2. Připomenutí pravidel chování a bezpečnosti během vycházky
3. Základní seznámení s trasou
4. Seřazení žáků
5. Odjezd autobusem do Velkých Popovice
6. Prohlídka Velkopopovického pivovaru
7. Přesun do zámku Štířín
8. Prohlídka zámku i s výkladem
9. Přesun do zámeckého parku
10. Odchod žáků po dvojicích či trojicích k jednotlivým stanovištím:
 - Stanoviště č. 1
 - Stanoviště č. 2
 - Stanoviště č. 3
 - Stanoviště č. 4
 - Stanoviště č. 5
 - Stanoviště č. 6
11. Přesun zpět do hotelu Valnovka
12. Po večeři kontrola úkolů, vyhlášení a odměnění vítězů
13. Shrnutí a zhodnocení vycházky

Organizační forma: vycházka směřující k rozvoji orientačních schopností

Vyučovací metody: vysvětlování, pozorování, diskuse

Jízdní řád autobusu: www.dpp.cz

Příprava učitele na vycházku:

1. Motivace: Dnes se děti přesvědčíme o tom, jak jste šikovné a jak dokážete rozeznat, co je důležité a co ne. Půjдете na prohlídku Velkopopovického pivovaru a zámku

Štířín, kde se dozvíme něco o jejich historii. Přitom si budete zaznamenávat, co je podle vás důležité. Myslíte, že to dokážete?

2. Vysvětlení úkolu: Půjdete ve dvojicích. Každou dvojici pustím po 5 minutách. Cestou se budete řídit červenými fáborky. Stanovišť je celkem šest. Na každém stanovišti budete hledat žlutý fáborek, u kterého je papírek s otázkou a úkolem. Tu si přečtete. Odpověď napíšete na kartu a otázku vrátíte zpět na místo!!! Odpověď na otázku najdete ve svých poznámkách, které si během výkladu budete zaznamenávat. Tak budete pokračovat až k poslednímu stanovišti č. 6. Kromě správných odpovědí se vám bude měřit i čas.

3. Učitelé:

1. Učitel připraví dopředu pro jednotlivá stanoviště otázky:

Stanoviště č. 1

- Kdo nebo co je symbolem Velkopopovického pivovaru?
- Kolik jamek má golfové hřiště?

Stanoviště č. 2

- Z jakých základních surovin se vyrábí pivo?
- Kdy byla první golfová soutěž Ringhofferova poháru?

Stanoviště č. 3

- Kdy se poprvé začalo vařit pivo?
- Co bylo postaveno na místě, kde dnes stojí zámek Štířín?

Stanoviště č. 4

- Kdo založil pivovar?
- Jaká kulturní významná událost se pořádá na zámku Štířín?

Stanoviště č. 5

- Vyjmenuj alespoň 3 památky Velkých Popovic?
- Jaká nadace působí při zámku Štířín, a kdo je jejím prezidentem?

Stanoviště č. 6

- Jaké sportovní vyžití ve Velkých Popovicích najdeme?
- K čemu slouží nejceněnější a nejzachovalejší místnosti v zámku?

2. Učitel A projde a důkladně označí celou trasu červenými fáborky a schová na jednotlivých stanovištích papírky s otázkami a označí je žlutým fáborkem. Zůstane na posledním stanovišti č. 6 čekat na přicházející dvojice. Při příchodu jim odebere kartu a zapíše na ni čas příchodu.

3. Učitel B dovede žáky na místo, odkud je bude pouštět po dvojicích. Vysvětlí jim úkol, předá každé dvojici pracovní kartu, na kterou zapíše jejich čas odchodu. Když učitel pustí poslední dvojici, počká 5 – 10 minut a projde sám celou trasu. Cestou sbírá fáborky a papírky s úkoly.

5. Kontrola úkolů:

1. Kontrola správnosti odpovědí na pracovní kartě
2. Vyhodnocení času

6. Vyhlášení a odměnění vítězů:

1. místo – „zlatá medaile“ a velká čokoláda
2. místo – „stříbrná medaile“ a malá čokoláda
3. místo – „bronzová medaile“ a lízátko
- 4 – 10. místo – bonbón pro každého

7. Zhodnocení vycházky: Přečtení správných odpovědí na otázky. Jaký máte pocit, jak se cítíte? Máte nějaké zážitky z cesty? Co jste cestou viděli zajímavého? Co se vám dnes nejvíce líbilo? Co vás nejvíce zaujalo? Co jste se dozvěděli nového? Pochvala žáků za práci a chování.

18:00 – večeře

19:00 – kontrola úkolů, vyhlášení a odměna vítězů, zhodnocení vycházky

20:00 – 21:00 - kolektivní hry, volná činnost dětí, aj.

21:00 – hygiena

21:30 - večerka

3.1.3 3. den

7:30 – budíček

8:00 – snídáně

8:30 – 11:30 - výuka (český jazyk, matematika, vlastivěda a přírodověda – návaznost na vycházku); práce nejen v pracovních sešitech, ale převážně opakování a procvičování v pracovních listech

12:00 – oběd

do 13:00 – polední klid

13:00 – začátek odpoledního programu

Trasa: Kostelec u Křížků

Kostelec u Křížků – kostel sv. Martina (s výkladem) – židovský hřbitov

Mapa – Kostelec u Křížků

Popis trasy: Od hotelu Valnovka, se vydáme pěšky lesem do Kamenice, odkud pojedeme autobusem 335 do Kostelce u Křížků. Z autobusové zastávky se vydáme k místnímu rybníku - stanoviště číslo 1. Od rybníka půjdeme do kopce okolo fotbalového hřiště, až dojdeme na další autobusovou zastávku, kde přejdeme přes silnici. Odtud vyjdeme schody a jsme na židovském hřbitově, kde sídlí také kostel sv. Martina – stanoviště číslo 2. Zpět půjdeme dolů ze schodů a přímo rovně, až dojdeme k obecnímu úřadu, kde máme cíl trasy. Odtud se vydáme zpět na autobusovou zastávku a autobusem zpět k hotelu Valnovka.

Doba trvání: 3 hodin

Téma: Druhá stopa barona Ringhofferu – Kostelec u Křížků

Cíl a úkol: Prohlédnout si vesnici Kostelec u Křížků, seznámit se s historií této vesnice. Podívat se do kostela sv. Martina a na místní židovský hřbitov, kde nás pan František provede.

Pomůcky: tužka, pero, poznámkový blok

Potřeby a oblečení: batoh, pití, svačina; sportovní obuv a sportovní oblečení

Úkol pro žáky: 1. Vymyslet a napsat krátký příběh o tom, proč se vesnice jmenuje Kostelec u Křížků.

2. Odpovědět na otázky v pracovním listě, které se týkají Kostelce u Křížků (viz Příloha7).

Forma práce: skupinová práce - trojice, čtveřice

Organizace vycházky:

1. Sraz ve 13 hodin u hlavní budovy
2. Připomenutí pravidel chování a bezpečnosti na vycházce a v autobusu
3. Seznámení s trasou vycházky
4. Seřazení žáků do dvojic, trojic
5. Přesun na zastávku autobusu
6. Cesta autobusem – vystoupit na zastávce Kostelec u Křížků

7. Přesun pěšky na stanoviště č.1 – kostelecký rybník a č. 2 – kostel sv. Martina a židovský hřbitov
8. Stanoviště č. 1 – kostelecký rybník č. 2 – kostel sv. Martina a židovský hřbitov
9. Zadání úkolů – každé skupině jednotlivě ihned po prohlídce kostela a židovského hřbitova
10. Vypracování zadaných úkolů
11. Přesun zpět na zastávku autobusu – Kamenice, Valnovka
12. Kontrola úkolů
13. Shrnutí a zhodnocení

Organizační formy: vycházka, exkurze

Vyučovací metody: přednáška, pozorování, vysvětlování

Jízdní řád autobusu: www.dpp.cz

Příprava učitele pro jednotlivá stanoviště:

1. Motivace: Dnes se děti půjdeme podívat po další stopě barona Ringhofferova, což je vesnice Kostelec u Křížků, kde navštívíme místní židovský hřbitov.

2. Zadání úkolů:

1. Vedoucí z každé skupiny si vytáhne z obálky jeden lísteček, na kterém bude napsaný žánr (pohádka, krimi, sci-fi, akční, komedie). V tomto žánru potom žáci vymyslí a napíší příběh o tom, proč se vesnice jmenuje Kostelec u Křížků.
2. Každá skupina dostane pracovní list s otázkami, které se týkají Kostelce u Křížků.

3. Rozdělení práce skupinám:

Úkol číslo 1 – Nastudování pamětní desky u místního rybníka

Úkol číslo 2 – jde na stanoviště č. 2

Úkol číslo 3 – u obecního úřadu na lavičce vymýšlí a píše příběh

Pozn. Skupiny se postupně vystřídají. Učitel hlídá a kontroluje žáky.

b) Stanoviště č. 2: zde každá skupina žáků vyplní pracovní list

3. Kontrola úkolů:

1. Každá skupina přečte svůj příběh.
2. Kontrola pracovního listu.

Zhodnocení celé vycházky a vypracovávání úkolů žáky.

18:00 – večeře

19:00 – kontrola úkolů a zhodnocení vycházky

19:30 – 21:00 – kolektivní hry, volné činnosti dětí, aj.

21:00 – hygiena

21:30 - večerka

3.1.4 4. den

7:30 – budíček

8:00 – snídaně

8:30 – 11:30 - výuka (český jazyk, matematika, vlastivěda a přírodověda – návaznost na vycházku); práce nejen v pracovních sešitech, ale převážně opakování a procvičování v pracovních listech

12:00 – oběd

do 13:30 – polední klid

13:45 – začátek odpoledního programu

Trasa: Kamenice - Poslední stopa barona Ringhoffera

Kamenice u Prahy – hrobka barona Ringhoffera – Strojmetal

Mapa – Kamenice

Popis trasy: Od hotelu Valnovka pojedeme autobusem 339 do Kamenice. Z náměstí se vydáme po přechodu podél sídliště dolů z kopce. Projdeme okolo zdejší základní školy, pod kterou se nachází dva Kamenické rybníky a následně fotbalové hřiště. Půjdeme podél až dojdeme k lipové aleji, kterou se vydáme a dojdeme až k hrobce barona Ringhoffer. Odtud zpět lipovou aleji, podél fotbalového hřiště, kde odbočíme doprava a odtud půjdeme rovně, až se dostaneme ke Strojmetal. Zde budeme mít prohlídku s výkladem pana Obrhela, který nám ukáže provoz a řekne nám zajímavé informace o chodu Strojmetal. Po výkladu se s žáky vydáme od brány doprava, kde máme Kamenický rybník. Odtud půjdeme zpět na náměstí a autobusem na Valnovku.

Doba trvání: 4 hodiny

Téma: Historické památky v centru Kamenice.

Cíl a úkol: Prohlídka historických památek Kamenice u Prahy. Seznámení se se vznikem a historií těchto památek.

Pomůcky: tužka, pero, poznámkový blok

Potřeby a oblečení: batoh, pití, svačina; sportovní obuv a sportovnější oblečení

Úkol pro žáky: Vyplnit v průběhu vycházky pracovní list (viz Příloha 8).

Forma práce: samostatně

Organizace vycházky:

1. Sraz v 13.45 hodin u hlavní budovy.
2. Připomenutí pravidel chování a bezpečnosti během vycházky
3. Seznámení žáků s trasou vycházky
4. Seřazení žáků do dvojic, trojic
5. Zadání úkolu: každý žák dostane jeden pracovní list, který bude během vycházky postupně vyplňovat
6. Přesun z náměstí k hrobce barona Ringhoffer
7. Hrobka barona Ringhoffer – stručný výklad pana Pyšny o historii Kamenice a putování barona Ringhoffer - žáci vyplní první otázky v pracovním listě
8. Přesun ke Strojmetal

9. Strojmetal - vznik a stručná historie – výklad pana Obrhela - prohlídka Strojmetalů
- žáci vyplní další otázky v pracovním listě
10. Přesun zpět do hotelu Valnovka
11. Odpoledne kontrola úkolů
12. Shrnutí a zhodnocení

Organizační forma vyučování: vycházka, exkurze

Vyučovací metody: výklad, vyprávění, vysvětlování, diskuse, pozorování, předvádění

Jízdní řád autobusu: www.dpp.cz

Příprava učitele pro jednotlivá stanoviště:

1. Motivace vycházky: Každá obec nebo město má významné památky a osobnosti. Pro Kamenici to byl právě baron Ringhoffer, o kterém si celou školu v přírodě povídáme. Právě dnes se půjdeme podívat, kde skončilo putování toho barona.

2. Stanoviště č. 1: Hrobka barona Ringhoffera

3. Stanoviště č. 2: Strojmetal Kamenice

4. Kontrola úkolů: Kontrolu úkolů provede učitel společně se žáky. Učitel bude klást žákům otázky a kontrolovat jejich odpovědi pomocí svého pracovního listu – správné řešení. Žáci odpovídají na otázky podle svého vyplněného pracovního listu, popř. si otázky opravují nebo doplňují.

5. Zhodnocení: Co jsme dnes společně navštívily? Co vás nejvíce zaujalo a proč? Pochvala žáků za práci a chování během vycházky.

18:00 – večeře

19:00 – kontrola úkolů a zhodnocení

19:30 – 21:00 – kolektivní hry, volné činnosti dětí, aj.

21:00 – hygiena

21:30 - večerka

3.1.5 5. den

7:30 – budíček

8:00 - snídane

8:30 – zhodnocení celé školy v přírodě:

- zhodnocení školy v přírodě učiteli
- zhodnocení školy v přírodě samotnými dětmi formou napsání krátkého textu

10:00 – vyklizení pokojů

11:00 – odjezd domů

4 Závěr

Bakalářská práce byla vytvořena jako projekt školy v přírodě pro vyučující a budoucí vyučující na prvním stupni základní školy. Cíle zmíněné v úvodu byly splněny v jednotlivých kapitolách teoretické části.

V první teoretické části jsem se věnovala zpracování jednak historii školy v přírodě a jejímu významu a jednak obecné přípravě školy v přírodě, jejíž součástí jsou právní předpisy, podmínky účasti žáka na škole v přírodě, povinnosti před výjezdem na školu v přírodě, požadavky na ubytování a stravování a obecná organizace školy v přírodě. Získané poznatky jsem aplikovala v druhé, praktické části mé bakalářské práce, čímž bylo vytvoření projektu pobytu na škole v přírodě základní školy. Potřebnou odbornou literaturu a informace pro teoretickou část jsem získávala většinou s obtížemi, neboť knihy k tomuto tématu byly málo dostupné. Přesto si myslím, že se mi podařilo vytvořit vyvážený přehled obecných informací k tomuto tématu, které budou moci využít učitelé základních škol.

V praktické části mé bakalářské práce jsem vytvořila konkrétní projekt pobytu na škole v přírodě, kde využívám poznatků zpracovaných v první části mé bakalářské práce. Navrhla jsem jednodenní tematické vycházky na každý den školy v přírodě tak, aby odpovídaly fyzickým předpokladům žáků prvního stupně ZŠ i časovým možnostem. Každá tematická vycházka má svůj cíl a úkoly. Celá škola v přírodě je motivována názvem celého projektu školy v přírodě Po stopách barona Ringhofferů.

Pobyt žáků na škole v přírodě je důležitý, neboť plní několik základních funkcí. Celodenní život žáků v kolektivu je učí vzájemné toleranci a spolupráci. Žáci i učitelé mají jedinečnou příležitost se blíže a více do hloubky poznat. Pomáhá tedy i k utužení vzájemných vztahů a stmelení kolektivu. Žáci by se pochopitelně měli i učit, ale měli by si hlavně hrát. Škola v přírodě poskytuje dostatek příležitostí ke spojení hry s výukou.

Přínos mé bakalářské práce je to, že by mi mohl posloužit v budoucí praxi při přípravě a organizaci školy v přírodě.

5 Použitá literatura a další zdroje informací

Použitá literatura

BARTUNĚK, D. Hry v přírodě s malými dětmi. Praha: Portál, 2001. 160 s. ISBN 80-7178-539-3

COUFALOVÁ, J. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy. Praha: Fortuna, 2006. 133 s. ISBN 80-7168-958-0

ČAČKA, O. Psychologie dítěte. 3. vyd. Tišov: SURSUM, 1997. 156 s. ISBN 80-85799-03-0

FENSTERM, G., SOLTIS, J. Vyučovací styly učitelů. Praha: Portál 200-8. 124 s. ISBN 978-80-7367-471-7

CHOUR, J. Receptář her. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 168 s. ISBN 80-71178-388-9

KALÁBOVÁ, N. Pohádkové hry – hrajeme si celý rok, Grada Publishing, 2003. 200 s. ISBN 80-247-0498-6

KOHLOVÁ, M. 200 výtvarných činností. 2. vyd. Praha: Portál, 2000. 272 s. ISBN 80-7178-417-6

KOTULÁN, J. a kol. Zdravotní nauky pro pedagogy. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 258 s. ISBN 80-2102-179-9

KURANDA, J. a kol. Výchova mimo vyučování ve školách v přírodě. Praha: Univerzita Karlova, 1984. 103 s.

KURIC, J. a kol. Ontogenetická psychologie. 1. vyd. Praha: SPN, 1986. 264 s.

LEDVINKA, T. Škola v přírodě. Moderní vyučování. Praha: Portál, 1998. Roč. 4, č. 4, s. 4- 6

MACHOVÁ, J. Biologie člověka pro učitele. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2002. 269s. ISBN 80-7184-867-0

MUŽÍK, V., KREJČÍ, M. Tělesná výchova a zdraví. 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství HANEX, 1997. 144 s. ISBN 80-85783-17-7

NEUMAN, J. Dobrodružné hry a cvičení v přírodě. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. 328 s. ISBN 80-7178-218-1

NOVÁKOVÁ, B. Ovládáme umění soutěžit. Projekt Odyssea, 2007. 65 s. ISBN 978-80-87145-17-3

SEDLAŘÍK, M., KUČERA, S. Příprava a organizace školy v přírodě. Olomouc: Krajský pedagogický ústav, 1987. 64 s.

SMEJKAL, V., BACHRACHOVÁ H. Velký lexikon společenského chování. Praha: Grada Publishnig, a.s., 2007. 356s. ISBN 978-80-247-1560-5

ŠIRCOVÁ, I. S dětmi v přírodě. Praha: Portál, 2007. 160 s. ISBN 978-80-7367-201-0

TOMKOV, A., KAŠOVÁ, J., DVOŘÁKOVÁ, M. Učíme v projektech. Praha: Portál, 2009. 173 s. ISBN 978-80-7367-527-1

VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 522 s. ISBN 80-7178-308-0

VOBOŘILOVÁ, H. Na pomoc mateřským školám při organizaci škol v přírodě. Praha: Pedagogický ústav, 1984. 61 s.

ZAPLETAL, M. Vycházky a výlety s dětmi. Praha: Portál, 2003. 176 s. ISBN 80-7178-750-7

Další zdroje informací

www.hra.cz

www.modernivyucovani.cz

www.rvp.cz

www.tvorivaskola.cz

www.wiki.rvp.cz

www.crdm.cz

6 Seznam příloh

Příloha 1: Prohlášení o bezinfekčnosti

Příloha 2: Vzor posudku o zdravotní způsobilosti dítěte k účasti na škole v přírodě

Příloha 3: Vybavení lékárničky pro školy v přírodě

Příloha 4: Souhlas rodičů s účastí dítěte na škole v přírodě

Příloha 5: Denní režim

Příloha 6: Pracovní karta pro žáky a správné řešení pro učitele I.

Příloha 7: Pracovní list pro žáky a správné řešení pro učitele II.

Příloha 8: Pracovní list pro žáky a správné řešení pro učitele III.

Příloha 9: Doporučené vybavení dětí

Přílohy

Příloha 1

PROHLÁŠENÍ O BEZINFEKČNOSTI

Prohlašuji, že mé dítěnar.

je způsobilé zúčastnit se školy v přírodě vtermín

Prohlašuji, že ošetřující lékař ani hygienik nenařídil dítěti zvýšený zdravotní dohled, lékařský dozor při onemocnění nebo karanténní opatření. Současně mi není známo, že by dítě v posledních 14 dnech přišlo do styku s infekčním prostředím nebo osobami, které onemocněly infekční chorobou. Dítě nejeví známky onemocnění (zvracení, průjem, zvýšená teplota...). Dítě nemá vši ani hnidy.

V..... dne.....

podpis zákonných zástupců dítěte

(datum ne starší jeden den)

Příloha 2

Vzor posudku o zdravotní způsobilosti dítěte k účasti na škole v přírodě

Jména a příjmení posuzovaného dítěte

.....

Datum narození

Adresa trvalého pobytu nebo jiného pobytu

.....

Část A)

Posuzované dítě k účasti na škole v přírodě nebo zotavovací akci

a) Je zdravotně způsobilé *)

b) není zdravotně způsobilé *)

c) je zdravotně způsobilé za podmínky (s omezením)

*)

Posudek je platný 12 měsíců od data jeho vydání, pokud v souvislosti s nemocí v průběhu této doby nedošlo ke změně zdravotní způsobilosti.

Část B)

Potvrzení o tom, že dítě

a) se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním ANO – NE

b) je proti nákaze imunní (typ/druh)

c) má trvalou kontraindikaci proti očkování (typ/druh)

d) je alergická na

e) dlouhodobě užívá léky (typ/druh, dávka)

.....

.....

datum vydání posudku

podpis lékaře a razítko

Poučení: Proti části A) tohoto posudku je možno podat podle ustanovení § 77 odst. 2 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, návrh na jeho přezkoumání do 15 dnů ode dne, kdy se oprávněné osoby dozvěděly o jeho obsahu. Návrh se podává písemně vedoucímu zdravotnického zařízení (popř. lékaři provozujícímu zdravotnické zařízení vlastním jménem), které posudek vydalo. Pokud vedoucí zdravotnického zařízení (popř. lékař provozující zdravotnické zařízení vlastním jménem) návrhu nevyhoví, předloží jej jako odvolání odvolacímu orgánu.

Jméno, popřípadě jména a příjmení oprávněné osoby

.....

Vztah k dítěti

Oprávněná osoba převzala posudek do vlastních rukou dne

.....

.....

Podpis oprávněné osoby

Posudek byl oprávněné osobě do vlastních rukou doručen dne

(stvrzuje se příloženou „doručenkou“).

*) Nehodící se škrtněte.

Příloha 3

Vybavení lékárníčky pro školy v přírodě

1. Léčivé přípravky (pouze ty, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis)

tablety nebo čípky proti bolestem hlavy, zubů (analgetika), tablety nebo čípky ke snížení zvýšené teploty (antipyretika), tablety proti nevolnosti při jízdě dopravním prostředkem (antiemetika), živočišné uhlí, nosní kapky na uvolnění nosních dýchacích průchodů (otorinolaryngologika), kapky, roztok (sirup) nebo tablety proti kašli (antitusika, expektorancia), kloktadlo pro dezinfekci dutiny ústní a při bolestech hltanu (stomatologika), mast nebo sprej urychlující hojení např. popálenin (dexpanthenolový sprej), oční kapky nebo oční mast s dezinfekčním účinkem, oční voda na výplach očí (oftalmologika), mast nebo gel při poštípání hmyzem (lokální antihistaminika), tablety při systémové alergické reakci (celková antihistaminika), přípravek k dezinfekci kůže a povrchových ran, dezinfekční prostředek na okolí rány, inertní mast nebo vazelína.

2. Obvazový a jiný zdravotnický materiál:

gáza hydrofilní skládaná, kompresy sterilní - různé rozměry, náplast na cívce, rychloobvaz na rány, obinadlo elastické, obvaz sterilní, obinadlo škrťací pryžové, šátek trojcípý, vata obvazová a buničitá, teploměr lékařský, rouška resuscitační, pinzeta anatomická, pinzeta chirurgická rovná, lopatky lékařské dřevěné, lékařské rukavice pryžové, rouška PVC 45 x 55 cm, dlahy pro fixaci - různé rozměry.

3. Různé:

nůžky, zavírací špendlíky - různé velikosti, záznamník s tužkou, svítilna/baterka - včetně zdroje.

Příloha 4

SOUHLAS RODIČŮ S ÚČASTÍ DÍTĚTE NA ŠKOLE V PŘÍRODĚ

Souhlasím s účastí mého syna / dcery,

Žáka třídy, datum narození, rodné číslo,

Bydliště, zdravotní pojišťovna

Na školu v přírodě v, termín

Souhlasím s uvedením osobních údajů mého dítěte pro potřeby ubytovatele (jméno, adresa, rodné číslo, datum narození).

Účastnický poplatek zaplatím podle pokynů školy.

V případě zvláštních okolností, zejména onemocnění mého dítěte, zajistím jeho okamžitý individuální odvoz domů ještě před stanoveným termínem společného návratu.

Telefonní čísla, na kterých se s námi můžete po dobu ŠVP kontaktovat:

.....

Jsem si vědom(a) toho, že do školy v přírodě nemůže být vyslán žák, jehož zdravotní stav by mohl být tímto pobytem ohrožen a žák, který by mohl zdravotně ohrozit ostatní žáky. Písemné prohlášení o těchto skutečnostech odevzdávám před odjezdem.

❖ Při odjezdu do školy v přírodě odevzdám:

- posudek o zdravotní způsobilosti dítěte (vydává pediatr)
- potvrzení o bezinfekčnosti (s datem ne starším než 1 den před odjezdem)
- průkaz zdravotní pojišťovny
- léky, které dítě pravidelně užívá (podepsané, s uvedením způsobu užívání)

V

Podpis zákonných zástupců dítěte

Příloha 5

1) Denní režim

7:30 budíček

7:30 – 7:55 hygiena, příprava na snídani

8:00 – 8:30 snídane

8:30 – 9:00 úklid, příprava na dopolední program

9:00 – 11:30 dopolední program

10:30 svačina

11:30 – 12:00 osobní volno, příprava na oběd

12:00 – 12:30 oběd

12:30 – 13:30 polední klid

13:30 – 15:00 dopolední program

15:00 – 15:30 svačina, osobní volno

15:30 – 17:30 pokračování odpoledního programu

17:30 – 18:00 osobní volno, příprava na večeri

18:00 – 18:30 večere

18:30 – 19:00 zhodnocení celého dne

19:00 - 20:00 osobní volno

20:00 – 20:30 hygiena, příprava na spánek

21:00 večerka

Příloha 6

Pracovní karta

Jména žáků:

Výchozí čas:

Příchozí čas:

Stanoviště č. 1:

Otázka č. 1: Kdo nebo co je symbolem Velkopopovického pivovaru?

Otázka č. 2: Kolik jamek má golfové hřiště?

Stanoviště č. 2:

Otázka č. 3: Z jakých základních surovin se vyrábí pivo?

Otázka č. 4: Kdy byla první golfová soutěž Ringhofferova poháru?

Stanoviště č. 3:

Otázka č. 5: Kdy se poprvé začalo vařit pivo?

Otázka č. 6: Co bylo postaveno na místě, kde dnes stojí zámek Štířín?

Stanoviště č. 4:

Otázka č. 7: Kdo založil pivovar?

Otázka č. 8: Jaká kulturní významná událost se pořádá na zámku Štířín?

Stanoviště č. 5:

Otázka č. 9: Vyjmenuj alespoň 3 památky Velkých Popovic?

Otázka č. 10: Jaká nadace působí při zámku Štířín, a kdo je jejím prezidentem?

Stanoviště č. 6:

Otázka č. 11: Jaké sportovní vyžití ve Velkých Popovicích najdeme?

Otázka č. 12: K čemu slouží nejceněnější a nejzachovalejší místnosti v zámku?

Pracovní karta – správné řešení:

Jména žáků:

Výchozí čas:

Příchozí čas:

Stanoviště č. 1:

Otázka č. 1: Kdo nebo co je symbolem Velkopopovického pivovaru?

- Kozel

Otázka č. 2: Kolik jamek má golfové hřiště?

- Devět

Stanoviště č. 2:

Otázka č. 3: Z jakých základních surovin se vyrábí pivo?

- Slad, voda, chmel, kvasnice

Otázka č. 4: Kdy byla první golfová soutěž Ringhofferova poháru?

- 1940

Stanoviště č. 3:

Otázka č. 5: Kdy se poprvé začalo vařit pivo?

- 16. století

Otázka č. 6: Co bylo postaveno na místě, kde dnes stojí zámek Štířín?

- Tvrz

Stanoviště č. 4:

Otázka č. 7: Kdo založil pivovar?

- František Ringhoffer

Otázka č. 8: Jaká kulturní významná událost se pořádá na zámku Štířín?

- Sukův hudební Štířín

Stanoviště č. 5:

Otázka č. 9: Vyjmenuj alespoň 3 památky Velkých Popovic?

- Velkopopovický pivovar, Zámek Štířín, Ondřejovská hvězdárna

Otázka č. 10: Jaká nadace působí při zámku Štířín, a kdo je jejím prezidentem?

- Nadace Štířín – Josef Suk

Stanoviště č. 6:

Otázka č. 11: Jaké sportovní vyžití ve Velkých Popovicích najdeme?

- Zimní stadion – hokej, veřejné bruslení
- Fotbalové hřiště

Otázka č. 12: K čemu slouží nejcennější a nejzachovalejší místnosti v zámku?

- Konferenční sál a salonky pro hosty

Příloha 7

Pracovní list

1. Ve kterém století se Kostelec u Křížků stal součástí Ringhofferova panství?

2. Co se stalo roku 992?

3. Co je nejstarším místem obce?

4. Jak se jmenuje amatérský divadelní soubor?

5. Čím se zabývala velká výzkumná stanice?

Pracovní list – správné řešení

1. Ve kterém století se Kostelec u Křížků stal součástí Ringhofferova panství?

- 19. století

2. Co se stalo roku 992?

- Položení základního kamene k rotundě sv. Martina

3. Co je nejstarším místem obce?

- Kalifáč – okolí místní restaurace

4. Jak se jmenuje amatérský divadelní soubor?

- Beseda Jirásek

5. Čím se zabývala velká výzkumná stanice?

- Řepou cukrovou

Příloha 8

Pracovní list pro žáky

1. Stanoviště č. 1 – Hrobka barona Ringhofferů

- 1) Od kdy do kdy žil baron Ringhoffer?
- 2) Jaký řád byl baronu Ringhofferovi propůjčen?
- 3) Kdo je autorem Ringhofferovi hrobky?
- 4) Jaká další významná památka se nachází v Kamenici?
- 5) Co založil baron Ringhoffer?

2. Stanoviště č. 2 - Strojmetal

- 1) Kdy byla založena měděná huť v Kamenici?
- 2) Jak se jmenuje firma dnes?
- 3) Co tato místní firma vyrábí?
- 4) Od kdy zde hospodařil rod Ringhofferů?
- 5) Vyjmenujte alespoň dva rybníky v obci Kamenice?

Pracovní list – správné řešení

1. Stanoviště č. 1:

- 1) Od kdy do kdy žil baron Ringhoffer?
 - 1817 - 1873
- 2) Jaký řád byl baronu Ringhofferovi propůjčen?
 - Řád železné koruny
- 3) Kdo je autorem Ringhofferovi hrobky?
 - J. V. Myslbek
- 4) Jaká další významná památka se nachází v Kamenici?
 - Kamenický zámek
- 5) Co založil baron Ringhoffer?
 - Velkopopovický pivovar, mlékárnu, cihelnu

2. Stanoviště č. 2:

- 1) Kdy byla založena měděná huť v Kamenici?
 - 1822
- 2) Jak se jmenuje firma dnes?
 - Strojmetal Kamenice
- 3) Co tato místní firma vyrábí?
 - Měděné a hliníkové trubky, podvozky pro určité typy aut
- 4) Od kdy zde hospodařil rod Ringhofferů?
 - 1820
- 5) Vyjmenujte alespoň dva rybníky v obci Kamenice?
 - Hamrovský, Struhařovský, Mlýnský a Kamenický

Příloha 9

Doporučené vybavení žáků:

Spodní prádlo na 4 dny

Ponožky

Pyžamo

Tepláková souprava

Nepromokavé oblečení („šustákové oblečení“)

Trička s krátkým, dlouhým rukávem

Kraťasy, plavky

Svetr

Kšiltovka nebo šátek

Sportovní obuv pevná (2x)

Holinky, pláštěnka

Ručníky, toaletní potřeby (kartáček na zuby, zubní pasta, mýdlo, šampon)

Kapesníky, papírové kapesníčky

Láhev na pití s sebou

Kufr nebo taška se jmenovkou

Batoh na cestu se svačinou a pitím

Igelitka na špinavé prádlo

baterka

Blok, pastelky, tužky, knížka, hry

Kapesné v rozumné míře (možnost koupit – zmrzlinu, sušenky,